

Til beslutningsforslag nr. B 197. Betænkning afgivet af Miljø- og Planlægningsudvalget den 30. maj 2001

Betænkning

over

Forslag til folketingsbeslutning om anvendelse af tropisk træ

[af Jørn Jespersen (SF) m.fl.]

1. Udvalgsarbejdet

Beslutningsforslaget blev fremsat den 27. april 2001 og var til 1. behandling den 21. maj 2001. Beslutningsforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Miljø- og Planlægningsudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet beslutningsforslaget i 2 møder.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget skriftlige henvendelser fra PEFC Danmark og WWF Verdensnaturfonden.

Miljø- og energiministeren har over for udvalget kommenteret den skriftlige henvendelse fra PEFC Danmark.

Deputationer

Endvidere har følgende mundtligt over for udvalget redegjort for deres holdning til beslutningsforslaget:

Nepenthes,
PEFC Danmark og
WWF Verdensnaturfonden.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 20 spørgsmål til miljø- og energiministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret. Et af udvalgets spørgsmål og miljø- og energiministerens svar herpå er optrykt som bilag 2 til betænkningen.

2. Udtalelse fra miljø- og energiministeren

Miljø- og energiministeren har over for udvalget oplyst følgende:

Gældende aftale om offentlige grønne indkøb

Miljø- og energiministeren indgik i 1998 en aftale med Kommunernes Landsforening, Amtsrådsforeningen, Københavns Kommune og Frederiksberg Kommune om miljø- og energihensyn ved indkøb i kommuner og amter. Med aftalen var der enighed om, at hele den offentlige sektor bør inddrage miljøforhold ved indkøb og forbrug, og at dette bør ske i et nært samarbejde mellem parterne. De enkelte kommuner og amter fastsætter mål, vælger indsatsområder og udarbejder planer for, hvordan målene nås, og der udvikles indikatorer og rutiner, der kan sikre, at de opnåede resultater kan dokumenteres på en enkel og ubureaukratisk måde.

For at understøtte og fremme gennemførelsen af en miljøbevidst indkøbspolitik i hele den offentlige sektor er der i henhold til aftalen nedsat en koordinationsgruppe med repræsentanter for Kommunernes Landsforening, Amtsrådsforeningen, Københavns Kommune, Frederiksberg Kommune og Miljø- og Energiministeriet. Miljøstyrelsen er sekretariat for koordinationsgruppen.

Den nye indkøbspolitik, som indføres med beslutningsforslaget, forudsættes i forhold til amter og kommuner at respektere denne aftale om offentlige grønne indkøb fra 1998 og herunder respektere, at udmøntningen og overvågningen af den nye indkøbspolitik henlægges til koordinationsgruppen. Med hensyn til afrapporterin-

gen af indsatsen for offentligt indkøb af bæredygtigt produceret tropisk træ vil det blive sikret, at koordinationsgruppen med udgangspunkt i beslutningsforslagets forslag til rapportering drøfter, hvordan en sådan kan tilrettelægges.

Styrket formidlingsindsats

For så vidt angår bistand til offentlige og halvoffentlige institutioner i deres samarbejde med tømmerleverandører og producenter, kan denne bestå i, at der udarbejdes en særlig vejledning om bæredygtigt skovbrug i Miljøstyrelsens serie af miljøvejledninger til offentlige indkøbere, som kan anvendes til at kvalificere de offentlige indkøbers krav til deres leverandører af tropisk træ.

Med henblik på at styrke indsatsen for, at det offentlige køber bæredygtigt produceret træ, vil Miljø- og Energiministeriet endvidere gennemgå de eksisterende miljøvejledninger, som inddrager problematikken med produktion af træ, og undersøge, hvordan vejledningerne kan forbedres og formidlingsindsatsen styrkes. Miljø- og Energiministeriet vil i den forbindelse bredt drøfte formidling om bæredygtigt tropisk skovbrug med de kommunale parter i koordinationsgruppen.

Koordinationsgruppen bør drøfte, hvordan opgaven med at vedtage individuelle målsætninger for de enkelte offentlige og halvoffentlige institutioner kan operationaliseres, og eventuelt gennemføre forsøg inden for udvalgte institutionstyper.

Internationale forpligtelser

Kommissionen sendte den 13. juni 2000 et udkast til fortolkningsmeddelelse om udbudsdirektiverne (Interpretive Document on Community Public Procurement Legislation and the Possibilities of Environmental Consideration in Public Procurement CC/OO/59 EN) i høring indtil den 15. december 2000. Kommissionen fortolker i udkastet direktiverne således, at det kun er lovligt at stille krav til selve produktet, ikke til produktionsprocessen, medmindre denne direkte afspejler sig i produktet. Denne fortolkning vil forhindre, at offentlige indkøbere stiller krav om, at produkter skal bestå af bæredygtigt produceret træ, når indkøbet overstiger tærskelværdierne for udbud. Samtidig har Kommissionen fremlagt et forslag til ændring af udbudsdirektiverne, som ikke forbedrer mulighederne for at stille miljøkrav ved indkøb. Regeringen arbejder for, at di-

rektiverne giver mulighed for, at offentlige indkøbere kan stille krav til og lægge vægt på miljøforhold i produktionsprocessen, henvise til eventuelle miljømærker og lægge vægt på miljøledelse hos leverandøren.

Anerkendelse af miljømærker

På nuværende tidspunkt er FSC (Forest Stewardship Council), som er den ældste ordning, den eneste, som udbredes globalt.

FSC-certificeringsordningen og eventuelle kommende globale ordninger anerkendes på baggrund af en konkret vurdering, som skal sikre en høj standard for såvel økonomisk som miljømæssig og social bæredygtighed. Ordningerne vil løbende blive vurderet med henblik på at sikre, at de fortsat er troværdige i forhold til deres målsætning om bæredygtig skovdrift, og at de virker i praksis.

Målet vil således være, at det træ fra tropiske skove, som offentlige og halvoffentlige institutioner fremover køber, er lovligt og bæredygtigt produceret.

Socialistisk Folkeparti tilslutter sig ovenstående tilkendegivelser.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et flertal i udvalget (S, KF, SF, CD, RV, EL og KRF) indstiller beslutningsforslaget til *vedtagelse uændret*.

Det Konservative Folkepartis medlemmer af udvalget finder det vigtigt, at det træ, der handles, er produceret ansvarligt og bæredygtigt. Det er utrolig vigtigt at værne om regnskoven, der er levested for mange truede dyrearter. Og da Det Konservative Folkeparti konstaterer, at regeringen ikke har levet op til den handlingsplan, der blev formuleret forud for Riokonferencen i 1992, hvis formål netop var at bevare og genoprette de tropiske skove ved at indføre bæredygtige driftsformer, støtter Det Konservative Folkeparti dette beslutningsforslag.

Det Konservative Folkeparti er klar over, at dette ikke løser problemerne med den rovdrift på skovene, der finder sted nogle steder, men vi ser det som et nødvendigt skridt til igen at få gang i handlingsplanens målsætninger.

Det ville være meget u hensigtsmæssigt, hvis træ, der er produceret på fornuftig og bæredygtig vis, ikke ville kunne afsættes, blot fordi det ikke er mærket med FSC's miljømærke. Derfor fin-

der Det Konservative Folkeparti det vigtigt, at der laves nogle ordninger, så de gode skovbrug, der ikke er certificeret, også kan få afsat deres træ og eventuelt hjælpes til at opnå mærket.

Det Konservative Folkeparti mener, at SF's forslag til udmøntning af den nye offentlige indkøbspolitik vedrørende tropisk træ er for bureaukratisk. Det er ikke nødvendigt med indrapporteringer, hvor der skal redegøres for mange detaljer. Det vigtigste for Det Konservative Folkeparti er, at de offentlige og halvoffentlige institutioner er bevidste om, at de skal tilrettelægge deres indkøb, så de køber FSC-mærkede produkter.

Det er også vigtigt at slå fast, at Det Konservative Folkeparti er indstillet på at acceptere andre troværdige miljømærker.

Et *mindretal* i udvalget (V og DF) vil ved 2. behandling stemme hverken for eller imod beslutningsforslaget.

Venstres medlemmer af udvalget mener som udgangspunkt, at beslutningsforslaget er udformet, så det ikke løser de problemer, der beskrives i beslutningsforslaget med hensyn til opnåelse af bæredygtig skovdrift og bevarelse af tropiske skove.

Venstre finder, at den opgave bedst løses ved at rette indsatsen direkte mod de områder, hvorfra der eksporteres tropisk træ. I regeringens handlingsplan for de tropiske skove fra 1992 lægges der op til en indsats for at opnå en bæredygtig skovdrift og bevarelse af tropiske skove. I handlingsplanen præciseres det indledningsvis, som det fremgår af nedenstående citat, at tømmerhugst, når det gælder skovødelæggelse, relativt set er af mindre betydning:

»Den væsentligste direkte årsag til skovrydning er indtagelse af jord til landbrug på grund af stigende befolkningspres. Andre hovedårsager til skovrydning er hugst af brænde og græsning (især i de mere tørre områder og i bjergene). Kommerciel tømmerhugst medvirker også til skovødelæggelse, men er relativt set af mindre betydning. Andre væsentlige årsager til skovødelæggelse er infrastrukturelle udviklingsanlæg (f.eks. veje, dæmninger, miner og træbase-rede storindustrier) samt agroindustrielle planter (gummi og lign.).

De indirekte årsager til skovrydning er underudvikling, fattigdom og befolkningstilvækst. At pege på fattigdom som et led i en selvforstærkende miljøødelæggelsesproces giver imidlertid kun en del af forklaringen. Bag fattigdommen ligger sociale, økonomiske og politiske strukturer, der er resultatet af et ofte meget langt udviklingsforløb.«

Venstre finder, at den efterfølgende indsats for at bevare skovene og sikre bæredygtig skovdrift – som der var lagt op til efter regeringens handlingsplan i 1992 – ikke har stået mål med det oprindelige perspektiv for indsatsen.

Af svaret på spørgsmål 17 fremgår, at værdien af tropisk træ indkøbt til den offentlige sektor næppe overstiger 25 mio. kr. Samtidig er der i beslutningsforslaget lagt op til et omfattende bureaukrati i en detaljeringsgrad, der bedst kan beskrives som uhørt, som når det offentlige f.eks. pålægges »at vedtage individuelle målsætninger for de enkelte offentlige og halvoffentlige institutioner«, når det gælder anvendelse af tropisk træ. Venstre ønsker ikke at medvirke til at belaste den offentlige sektor med så omfattende bureaukrati og mener, at ressourcerne kan anvendes bedre gennem det generelle Agenda 21-arbejde eller ved at opfordre importører af træ til at sikre, at tropetømmer er produceret under bæredygtig skovdrift. Den internationale tropetømmerorganisation, ITTO, er med sit »Year 2000 target« et godt eksempel på, at forhandlere af tropetømmer er opmærksomme på, hvordan skovdriften i troperne foregår.

Endvidere fremgår det af svaret på spørgsmål 7, at en række større detailvirksomheder, bygge-markeder, møbelkæder m.v. allerede nu stiller krav om certificering af tropisk træ, således at den i beslutningsforslaget ønskede effekt af efterspørgsel på miljømærket træ er opnået på frivillig basis.

Demokratisk Folkeparti var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

Martin Glerup (S) Pernille Blach Hansen (S) Inger Bierbaum (S) Lis Greibe (S)
Niels Bloch Jespersen (S) Jørn Jespersen (SF) fmd. Ebbe Kalnæs (CD) Vibeke Peschardt (RV)
Søren Kolstrup (EL) Hans Christian Schmidt (V) Bodil Thrane (V) Jørgen Winther (V)
Jens Vibjerg (V) Henriette Kjær (KF) nfmd. Eva Møller (KF) Svend Aage Fauverholdt (DF)
Ole M. Nielsen (KRF)

Demokratisk Folkeparti havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Socialdemokratiet (S)	64 *	Det Radikale Venstre (RV)	7
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	43 *	Enhedslisten (EL)	5
Det Konservative Folkeparti (KF)	17 **	Kristeligt Folkeparti (KRF)	4
Socialistisk Folkeparti (SF)	13	Demokratisk Folkeparti (DMF)	1
Dansk Folkeparti (DF)	10	Valgt på Færøerne (FÆR)	1
Centrum-Demokraterne (CD)	8	Uden for partierne (UP)	6

* Heraf 1 medlem valgt i Grønland

** Heraf 1 medlem valgt på Færøerne

Bilag 1

Oversigt over bilag vedrørende B 197

Bilagsnr.	Titel
1	Henvendelse af 17/5-01 fra PEFC Danmark
2	Spm. 1 om kommentar til henvendelse af 17/5-01 fra PEFC Danmark, til miljø- og energiministeren
3	Svar på spm. 1 om kommentar til henvendelse af 17/5-01 fra PEFC Danmark, fra miljø- og energiministeren
4	Spm. 2 om, hvad det koster at blive certificeret og få miljømærket FSC, til miljø- og energiministeren Spm. 3 om, hvilken organisation FSC er, til miljø- og energiministeren Spm. 4 om diskriminering af træ, der ikke er FSC-mærket, til miljø- og energiministeren
5	Spm. 5 om, hvilke initiativer regeringen har taget til opfølgning på »Handlingsplan for de tropiske skove« fra februar 1992, til miljø- og energiministeren
6	Spm. 6, om offentlig indkøbspolitik omfatter offentlige udbud, til miljø- og energiministeren
7	Spm. 7 om beskrivelse af den globale FSC-mærkningsordning med vægt på tropeskovene, til miljø- og energiministeren Spm. 8 om de sociale og økonomiske fordele ved FSC-ordningen, til miljø- og energiministeren Spm. 9 om årsager til reduktion af regnskovsarealet, til miljø- og energiministeren Spm. 10 om globale virkemidler, der er nødvendige for at supplere FSC-ordningen, til miljø- og energiministeren Spm. 11 om, hvordan Danmark gennem bistand vil supplere og understøtte FSC-mærkningsordningen, til miljø- og energiministeren Spm. 12 om beskrivelse af den hollandske anvendelse af FSC-ordningen, til miljø- og energiministeren
8	Materiale udleveret af Nepenthes og WWF Verdensnaturfonden under foretræde
9	Overheads anvendt af PEFC under foretræde
10	Spm. 13 om initiativer taget i forhold til den nationale handlingsplan udarbejdet forud for Riokonferencen i 1992, til miljø- og energiministeren Spm. 14 om, hvilke myndigheder der har ansvaret for FSC-ordningen i relation til svindel, til miljø- og energiministeren Spm. 15, om danske myndigheder har mulighed for at efterforske, om træet kommer fra bæredygtig skovdrift, til miljø- og energiministeren Spm. 16 om certificeret tropisk skov samt arealfordelingen på de enkelte lande, til miljø- og energiministeren Spm. 17 om, hvor meget tropisk træ der anvendes i offentligt byggeri i Danmark, til miljø- og energiministeren Spm. 18 om, hvor stor en del af det tropiske træ, brugt i offentligt byggeri, der er godkendt efter FSC-ordningen, til miljø- og energiministeren

Bilagsnr.	Titel
	Spm. 19 om beskrivelse af en enklere metode til at sikre, at træ, brugt i offentligt byggeri, er godkendt, til miljø- og energiministeren
	Spm. 20, om efterspørgslen på FSC-certificeret træ flytter indkøbet fra fattige ulande til rigere ulande, til miljø- og energiministeren
11	Svar på spm. 5 om, hvilke initiativer regeringen har taget til opfølgning på »Handlingsplan for de tropiske skove« fra februar 1992, fra miljø- og energiministeren
12	Svar på spm. 2 om, hvad det koster at blive certificeret og få miljømærket FSC, fra miljø- og energiministeren
	Svar på spm. 3 om, hvilken organisation FSC er, fra miljø- og energiministeren
	Svar på spm. 4 om diskriminering af træ, der ikke er FSC-mærket, fra miljø- og energiministeren
13	Svar på spm. 6, om offentlig indkøbspolitik omfatter offentlige udbud, fra miljø- og energiministeren
14	Svar på spm. 13 om initiativer taget i forhold til den nationale handlingsplan udarbejdet forud for Riokonferencen i 1992, fra miljø- og energiministeren
	Svar på spm. 14 om, hvilke myndigheder der har ansvaret for FSC-ordningen i relation til svindel, fra miljø- og energiministeren
	Svar på spm. 15, om danske myndigheder har mulighed for at efterforske, om træet kommer fra bæredygtig skovdrift, fra miljø- og energiministeren
	Svar på spm. 16 om certificeret tropisk skov samt arealfordelingen på de enkelte lande, fra miljø- og energiministeren
	Svar på spm. 17 om, hvor meget tropisk træ der anvendes i offentligt byggeri i Danmark, fra miljø- og energiministeren
	Svar på spm. 18 om, hvor stor en del af det tropiske træ, brugt i offentligt byggeri, der er godkendt efter FSC-ordningen, fra miljø- og energiministeren
	Svar på spm. 19 om beskrivelse af en enklere metode til at sikre, at træ, brugt i offentligt byggeri, er godkendt, fra miljø- og energiministeren
	Svar på spm. 20, om efterspørgslen på FSC-certificeret træ flytter indkøbet fra fattige ulande til rigere ulande, fra miljø- og energiministeren
15	Svar på spm. 7 om beskrivelse af den globale FSC-mærkningsordning med vægt på tropeskovene, fra miljø- og energiministeren
	Svar på spm. 8 om de sociale og økonomiske fordele ved FSC-ordningen, fra miljø- og energiministeren
	Svar på spm. 9 om årsager til reduktion af regnskovsarealet, fra miljø- og energiministeren
	Svar på spm. 10 om globale virkemidler, der er nødvendige for at supplere FSC-ordningen, fra miljø- og energiministeren
	Svar på spm. 11 om, hvordan Danmark gennem bistand vil supplere og understøtte FSC-mærkningsordningen, fra miljø- og energiministeren
	Svar på spm. 12 om beskrivelse af den hollandske anvendelse af FSC-ordningen, fra miljø- og energiministeren
16	1. udkast til betænkning
17	Betækningsbidrag fra miljø- og energiministeren
18	Henvendelse af 29/5-01 fra WWF Verdensnaturfonden

Bilag 2

Et af udvalgets spørgsmål til miljø- og energiministeren og dennes svar herpå

Spørgsmål 6 og miljø- og energiministerens svar herpå er optrykt efter ønske fra EL.

Spørgsmål 6:

Ministeren bedes bekræfte, at en eventuel vedtagelse af forslaget indebærer, at begrebet »offentlig indkøbspolitik« i givet fald også omfatter offentlige udbud, således at der i udbudsmateriale kræves, at der anvendes lovligt og bæredygtigt træ, eventuelt i form af krav om FSC-mærkning.

Svar:

Jeg kan bekræfte, at offentlige udbud af tjenesteydelser og bygge- og anlægsopgaver ved en eventuel vedtagelse af forslaget vil være omfattet heraf ligesom offentlige indkøb af varer.

Af bemærkningerne til forslaget fremgår, at forslaget ikke indebærer krav om, at alt træ, der indkøbes i det offentlige, skal være dokumenteret lovligt og bæredygtigt produceret, idet der ikke er tilstrækkeligt heraf på markedet i dag.

Endvidere må udmøntningen af forslaget respektere de internationale handelsforpligtelser, herunder EU's udbudsdirektiver.

Der er på nuværende tidspunkt uklarhed om, hvilke miljøkrav det er lovligt at stille i henhold til direktiverne. Kommissionen udsendte i juni 2000 et udkast til fortolkningsmeddelelse om udbudsdirektiverne i høring indtil december 2000. Kommissionen fortolker i udkastet direktiverne således, at det kun er lovligt at stille krav til selve produktet, ikke til produktionsprocessen, medmindre denne direkte afspejler sig i produktet. Denne fortolkning vil forhindre, at offentlige indkøbere stiller krav om, at produkter skal bestå af bæredygtigt produceret træ, når indkøbet overstiger tærskelværdierne for udbud. Samtidig har Kommissionen fremlagt et forslag til ændring af udbudsdirektiverne, som ikke forbedrer mulighederne for at stille miljøkrav ved indkøb.

Regeringen arbejder for, at direktiverne giver mulighed for, at offentlige indkøbere kan stille krav til og lægge vægt på miljøforhold i produktionsprocessen, henviser til eventuelle miljømærker og lægge vægt på miljøledelse hos leverandøren.